

Організаційно-економічний механізм державно-приватного партнерства при реалізації проектів інфраструктури муніципального рівня на підприємствах водопостачання та водовідведення

Шевченко Е.Ю., здобувач, КП «Харківводоканал»

На сучасному етапі економічних перетворень функціонування об'єктів інфраструктури на муніципальному рівні характеризується низькими темпами розвитку і накопиченням негативних явищ. Так, у 2012 року рівень амортизації основних фондів у галузях виробництва й розподілу електроенергії, газу й води становив 60,7%, тоді як 33,8% водопроводів і 42,9% вуличних водогінних мереж перебували в аварійному стані.

Серед об'єктів інфраструктури на муніципальному рівні особливе значення мають об'єкти водопровідно-каналізаційного господарства, функціонування яких характеризується неоднозначними тенденціями. Так, за останні 7 років відбувається скорочення числа водопроводів та їх потужності, при незначному збільшенні забезпеченістю водою населення. Крім того, спостерігається зростання зношеності водопровідно-каналізаційних мереж, що негативно впливає на якість наданих послуг. У таких умовах, для вирішення визначених проблем, необхідно застосовувати сучасний інструментарій, які пов'язаний із реалізацією державно-приватного партнерства в системі здійснення муніципальних інфраструктурних проектів каналізації та водовідведення.

Як свідчить досвід багатьох зарубіжних країн, інвестиційне партнерство держави та бізнесу досить ефективно застосовується для реалізації проектів у сфері постачання води та водовідведення. Висока вартість інфраструктурних проектів муніципального водопостачання та водовідведення змушує уряд звертатися до нових інструментів залучення інвестицій та технологій. Один із цих інструментів - державно-приватне партнерство (ДПП), яке являє собою сучасний механізм, що може забезпечити реалізацію складних суспільно-необхідних проектів завдяки поєднанню ресурсів держави та приватних партнерів.

Для України характерні наступні проблеми у сфері водопостачання та водовідведення: низький рівень тарифів, які покривають тільки частину витрат на послуги з постачання води та водовідведення, ігнорування комерційних принципів управління проектами у зазначених сферах, великий рівень споживання води через недбале ставлення до цього споживачів, велика кількість працюючих на комунальних підприємствах, що здійснюють такі проекти. Тобто існуюча система тарифного регулювання, а також обмеженість бюджетних ресурсів не дає можливості здійснювати істотні інвестиції, необхідні для виходу підприємств галузі з кризового стану. Величезні інвестиційні потреби комунального сектора створюють гостру необхідність у залученні зовнішніх інвестицій від приватного сектора. Одним із таких дієвих сучасних механізмів є встановлення партнерських відносин держави і приватного сектора.

Розробкою проблем підвищення ефективності бюджетних інвестицій, розробки й реалізації механізмів взаємодії держави та бізнесу, вагомий внесок у теоретичне обґрунтування та забезпечення взаємовідносин держави і бізнесу в інвестиційній діяльності, залучення приватного капіталу до реалізації інфраструктурних проектів, використання державно-приватного партнерства займаються вітчизняні і зарубіжні вчені.

Проте теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених не можуть беззастережно впроваджуватися на об'єктах водопровідно-каналізаційного господарства, оскільки не враховують специфічних умов її функціонування та трансформаційних процесів, які відбуваються як на муніципальному, так і державному рівнях. Крім того, залишаються не вирішеними проблеми обґрунтування доцільності впровадження й реалізації державно-приватного партнерства в сфері водопровідно-каналізаційного господарства, визначення відповідних джерел фінансування, характеристика та оцінка ризиків реалізації цього інструментарію.

Запропоновані напрями розробки організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства при реалізації проектів інфраструктури муніципального рівня на підприємствах водопостачання та водовідведення, а саме: визначення груп зацікавлених осіб, які беруть участь при реалізації проектів державно-приватного партнерства, виявлення особливостей їх взаємодії; характеристика інструментів інформаційної безпеки; формування інформаційно-аналітичного забезпечення щодо реалізації державно-приватного партнерства на підприємствах водопостачання та водовідведення; оцінка рівня взаємодії та ефективності й результативності прийнятих управлінських рішень щодо зацікавлених осіб; визначення джерел фінансування проектів державно-приватного партнерства; характеристика форм державно-приватного партнерства; здійснення дій щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства на підприємствах водопостачання та водовідведення; забезпечення моніторингу і контролю.

Побудовано організаційно-економічний механізм державно-приватного партнерства при реалізації проектів інфраструктури муніципального рівня на підприємствах водопостачання та водовідведення, який дозволяє визначити зацікавлених осіб, які взаємодіють у рамках реалізації проектів державно-приватного партнерства, охарактеризувати ступінь й результативність їх взаємодії, визначити напрями забезпечення інформаційної безпеки, інструменти реалізації та фінансування проектів державно-приватного партнерства, їх видів із встановленням зворотних зв'язків, що дозволило реагувати на диспропорції та дисбаланси, що виникають у системі, своєчасно впливати на них, а також попереджувати ці негативні процеси, що позитивно впливає на розвиток підприємств водопостачання та водовідведення на муніципальному рівні.

Для впровадження організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства при реалізації проектів інфраструктури муніципального рівня на підприємствах водопостачання та водовідведення застосовуються наступні етапи: проводиться характеристика стану підприємств

водопостачання та водовідведення, виявляються особливості організаційної структури та управлінських взаємозв'язків, враховуючи напрями взаємодії між зацікавленими особами; визначення центрів відповідальності за реалізацією проектів державно-приватного партнерства. При цьому визначаються центри як з боку державних інституцій, так і приватних партнерів, які взаємодіють на принципах партнерства, взаємної вигоди та ін.; відбір та характеристика джерел фінансування щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства, широке залучення інвестиційних коштів на підприємства водопостачання та водовідведення; визначення ризиків, які виникають між сторонами партнерства, розробка заходів щодо їх нівелювання; удосконалення організаційної структури підприємств водопостачання та водовідведення із урахуванням напрямів реалізації організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства при реалізації проектів інфраструктури муніципального рівня; моніторинг реалізації організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства при реалізації проектів інфраструктури муніципального рівня, забезпечення зворотного зв'язку між зацікавленими сторонами партнерства.